

Początki nowoczesnej architektury

II poł. XIX – początek XX w.

W XIX w. rozwinęły się przemysł i transport. W związku z tym powstały nowe typy budynków: wielkie hale fabryczne, mosty, dworce kolejowe i biurowce. Pojawiła się **architektura inżynierska**. Był to styl, w którym funkcja obiektu decydowała o jego formie. Projektowano gotowe, wytrzymałe elementy konstrukcji z żelaza, żeliwa lub stali, przeznaczone do połączenia na miejscu budowy. Dzięki temu budowlę powstawała szybciej. W nowatorskich obiektach o przeszklonych elewacjach i dachach nie ukrywano poszczególnych części składowych: metalowych schodów, balustrad czy wind. Ograniczono dekorację, zaczęto natomiast zwracać uwagę na wygodę pracy we wnętrzach i ich odpowiednie oświetlenie.

Najbardziej rozpoznawalnym nurtem zapoczątkowującym nowoczesną architekturę jest **szkoła chicagowska** [czyt.: szikagowska]. Należący do niej architekci wzniesli pierwsze w dziejach wieżowce o żelaznym i stalowym szkieletie. Wszystkie ściany, drzwi i okna tych budowli mają jednakową wielkość, dostosowaną do wymagań użytkowników. O wyglądzie budynków decydowały ich kształt i podstawowe elementy konstrukcji. Dominują one nad dekoracją, którą umieszczano głównie w dolnej części, a czasem także na szczycie budowli.

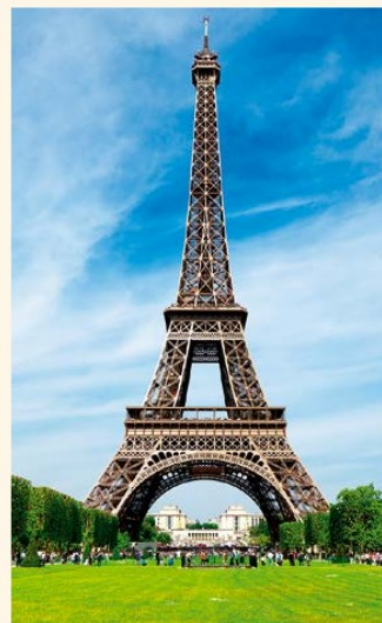
John Root [czyt.: dżon rut], **Charles Bowler Atwood** [czyt.: czarlz bołler attud], **Budynek Reliance w Chicago** [czyt.: rilajens w szikago] w Stanach Zjednoczonych, XIX w.

Richard Turner [czyt.: riczard terner], **palmiarnia w Kew** [czyt.: kju] w Wielkiej Brytanii, XIX w.

Ćwiczenie

Stwórz samodzielnie lub wspólnie z innymi osobami z klasy makietę wymyślnego wieżowca. Do jej wykonania wykorzystaj tekturowe pudełka i papierowe opakowania. Możesz je połączyć za pomocą kleju lub taśmy klejącej. Gotową bryłę warto pomalować, np. na biało, aby lepiej się prezentowała jako całość. Wybrane napisy i ilustracje na pudełkach można zostawić niepomalowane dla urozmaicenia powierzchni.

Gustaw Eiffel [czyt.: efel], **wieża Eiffla** [czyt.: ajfla] w Paryżu, XIX w.